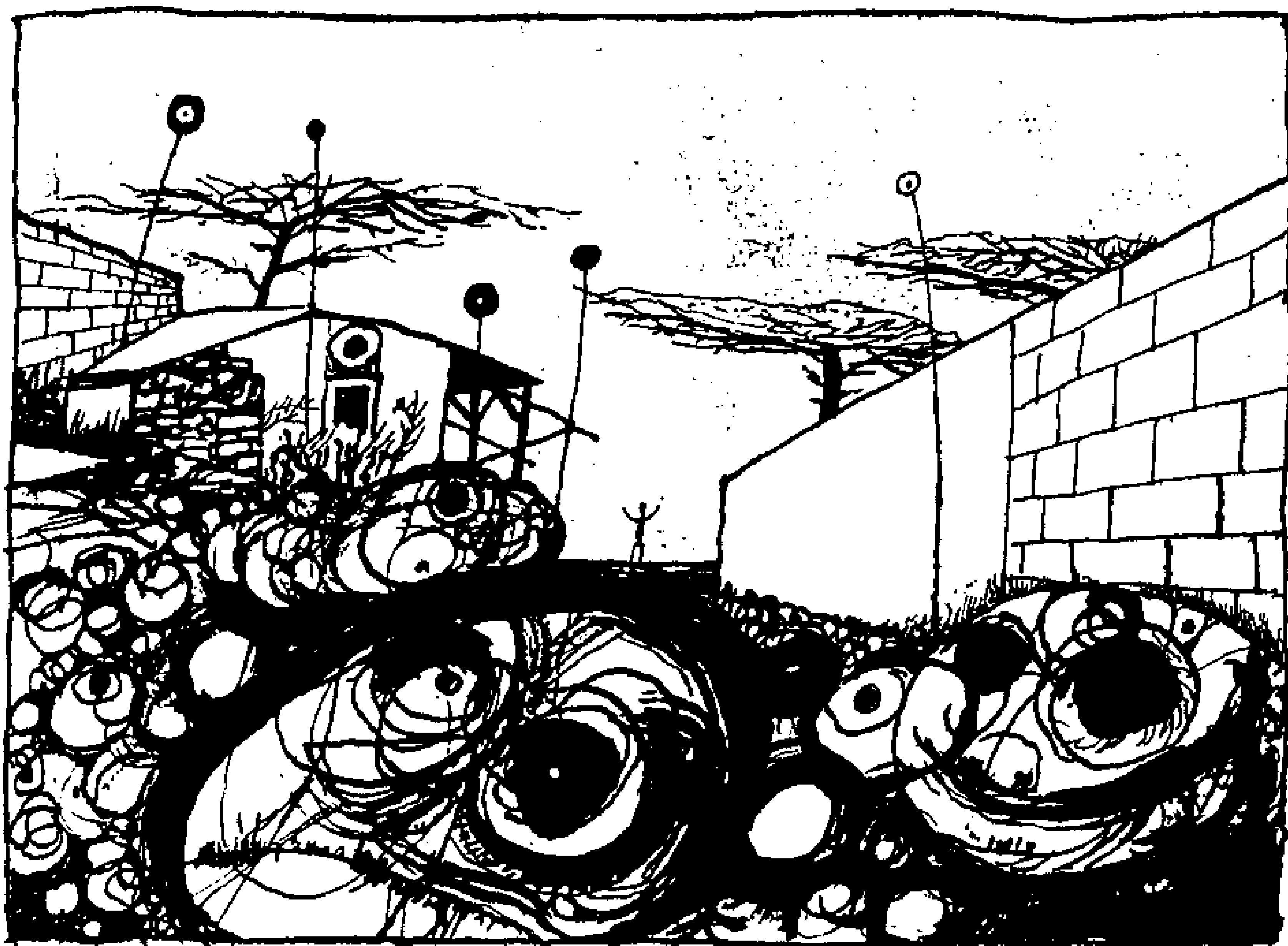

«Όπως η Αμαδρουάς...»

90

οι επικλήσεις πού κανύς δώ βαίτη.

Rallis Kofidi 92.

Π

ήγα πάλι, εκεί στο Λαύριο. Διάβασα πάλι λίγες αράδες απ' τ' ανοιχτό του βιβλίο. Το Λαύριο κάθε φορά που θα το δω είναι αλλαγμένο. Το μολύβι δεν το πιάνει. Το χαρτί δεν το χωρά. Ανακαλύπτω νέους καπνούς σκουπιδιών, καινούργιους καταπατητάδες, κάτι λάκκοι γίνονται οικόπεδα, κι' η φτωχολογιά αναγείρει μνημειακά καλύβια από τσιμεντόλιθους, πανάθλια, άσχημα, αλλόκοτα, με παντοία υλικά, συχνά πάνω σε σωρούς απ' τις αρχαίες "εκβολάδες" ή εκείνη την μαύρη άμμο που την παίρνουν για την "αμμοβολή", και μ' αυτήν καθαρίζουν τα βρεχάμενα των караβιών στα διαλυτήρια των γερασμένων πλοίων. Σε μερικά σημεία του, βέβαια, έχουν μείνει κάποιες εκκλησιές,

του ΡΑΛΛΗ ΚΟΨΙΔΗ

ή άλλα κτίσματα, σταθερά που συγκρατούν την πανικόβλητη ματιά μου, και ψάχνω, ψάχνω, και βγάζω φωτογραφίες, και σχεδιάζω, σαν να ήταν ποτέ δυνατόν να σταματήσει κανείς τον καλπασμό προς το "νέο", στον τόπο μας, που όλα πάνε να καινούργιωθούν, και τα φτερά της ιστορίας κείτονται συντριμμένα πάνω στους σωρούς των μπάζων και των σκουπιδιών.

Και έρχομαι εδώ στον τόπο της σκληρής δουλειάς, και των ενδόξων ερειπίων, μήπως μπορέσω να ερμηνεύσω τα "άπιαστα", για κάτι, τέλος πάντων, που θα με συνδέσει με την πολυπρόσωπη πατρίδα μου, που τόσο εύκολα κατεδαφίζει το χθες, και κατακαίει τα βιβλία με τα παραμύθια.

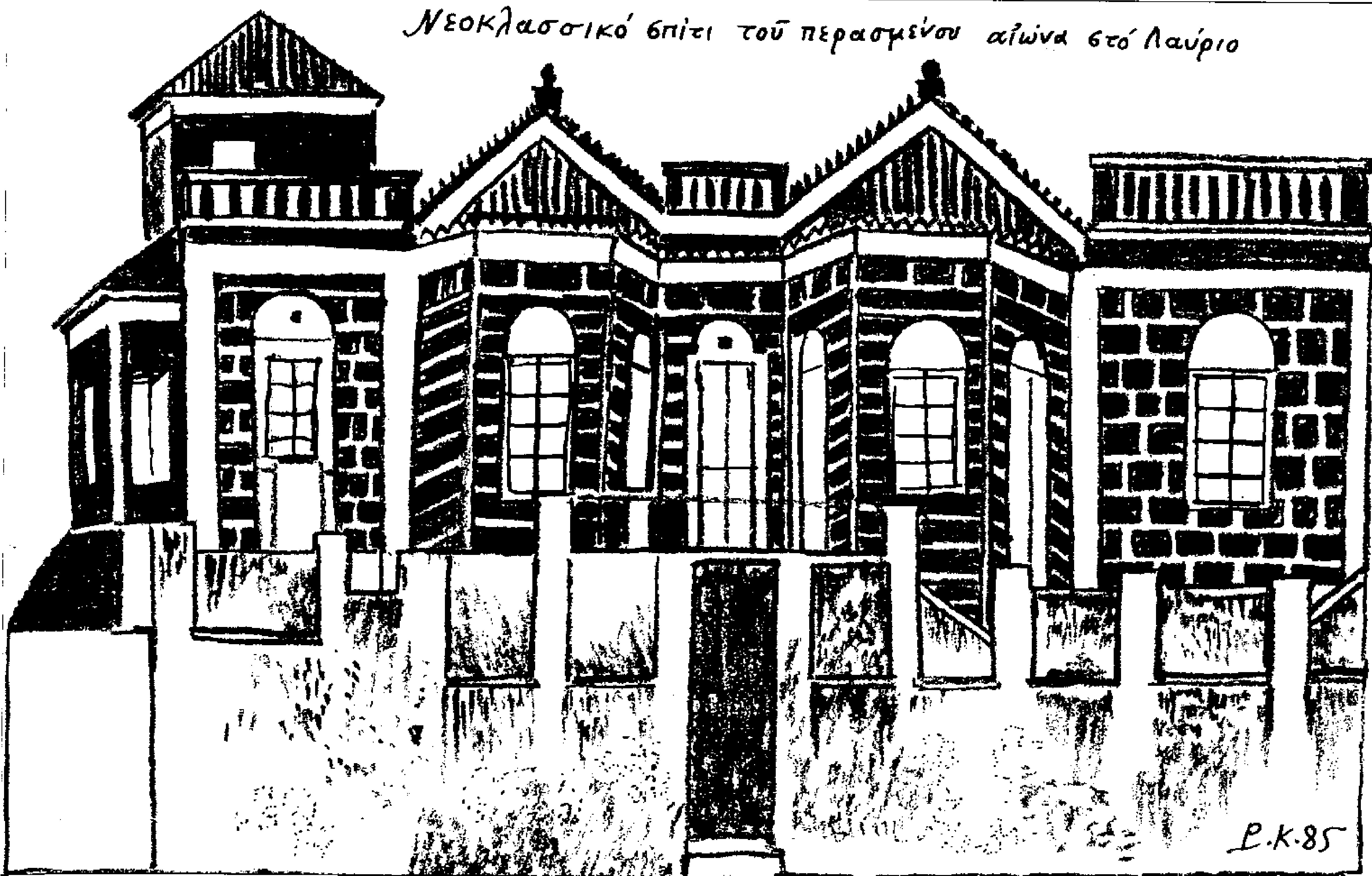
Όποιος έχει διαβάσει το διήγημα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, "υπό την βασιλικήν δρυν", θα θυμάται ίσως και τα εξής:

"Η Αμαδρυάς συναποθνήσκει με την δρυν, εν η ευρίσκεται ενσαρκωμένη", καθώς ήταν η πίστη των Αρχαίων για τις νύμφες, των ορέων, των πηγών, των δασών και των δέντρων, τις ορεστιάδες, τις κρηνάδες, τις ναϊάδες, που όντας άβρατες στους πολλούς, χαίρονται και αγάλλονται κάτω απ' το μάτι του παντεπόπτη Θεού.

σως μian ασήμαντη πολυκατοικία στη θέση του. Δεν γνωρίζω, ούτε ποιος το έχτισε, ούτε τον ιδιοκτήτη του, κι' ούτε έχει ιδιαίτερη σημασία αυτό.

Από κείνες τις φωτογραφίες το σχεδίασα αρκετές φορές, και έφτιασα και μian ακουαρέλλα. Κάποτε ήρθε (πριν δύο περίπου δεκαετίες) κάποιος άγνωστος μου, είδε την ακουαρέλλα, και ζήτησε να την αγοράσει. - Δεν την πουλάω, του είπα. Κατόπιν έφυγα απ' το σπίτι για κάποιες δουλειές στην Αθήνα, έφυγε κι' αυτός. Σε λίγη ώρα έρχεται πάλι, ήταν η Μαρία στο

Νεοκλασσικό σπίτι του περασμένου αιώνα στο Λαύριο

Πηγαίνοντας εκεί στο Λαύριο τόσο συχνά, όσο πουθενά αλλού, φωτογράφησα την εικόνα πολλών κτισμάτων, πανέμορφων και ποιητικών, που μερακλήδες τεχνίτες τα χτίσανε, και ό,τι βγήκε απ' το χέρι τους, ήταν πανάξιο και ωραίο. Και από καιρού εις καιρόν ψάχνω πάνω σ' αυτές τις φωτογραφίες, όταν δεν αντέχουν πια τα μάτια μου την γύρωθεν αθλιότητα, και μέσ' τα άλλα βλέπω την φωτογραφία ενός πανέμορφου σπιτιού, αυτού που παραθέτω ένα σχέδιο που μόνον αυτό έμεινε πια, γιατί παρ' ελπίδα πάει και τούτο, το γκρέμισαν, και χτίσανε αμέ-

σπίτι, ρώτησε πόσο κάνει αυτό, και μην ξέροντας η Μαρία ότι αυτή η ακουαρέλλα δεν πουλιέται, του την έδωσε κι' έφυγε αυτός αμέσως. Ελλάδα είναι τούτη και ξέρουμε πόσους απατεώνες βγάζει.

Ωστόσο κάθε φορά που πήγαινα στο Λαύριο περνούσα και έβλεπα το ωραίο τούτο σπίτι και ποτέ δεν πέρασε από τον νου μου ότι κι' αυτό θα το γκρέμιζαν. Ότι τάχα για κάποια αιτία θα το σέβονταν και θα το άφηναν στη ζωή. Κι' έτσι μ' αυτό το σπίτι δέθηκα, καθώς η Αμαδρυάς με την βασιλική δρυν του Παπαδιαμάντη.

Έτσι ένα κομμάτι του εαυτού μου πέθανε μαζί του όταν κάποτε το είδα κατεδαφισμένο. Και το μετέφεραν θριαμβευτές, με φορτηγό, υπό μορφήν τούβλων και χωμάτων, και αξιοθρήνητων υλικών, που είναι το προϊόν της κατεδάφισης, και το πέταξαν τις οίδη που, και σαν την Αμαδρυάδα κι' εγώ, έχασα ένα κομμάτι απ' την ζωή μου.

Αυτό το έχω υποστεί κι' άλλοτε. Και πάντοτε με θάβουν σε μέρη αφανή, απρόσιτα και θλιβερά όπου "στης και βρώσις αφανίζει".

Κι' αυτό γιατί δεν μπορώ να μην ακολουθήσω την τύχη αυτών που αγαπώ, κι' έτσι δεν έχω να παραπονεθώ σε κανέναν, αφού αυτή είναι η παγκόσμια τάξη, κι' οι απαράβατοι νόμοι της. Το ίδιο μου φάνηκε πως γίνηκε όταν αντίκρισα το πατρικό μου σπίτι εκεί στο Κάστρο Λήμνου, γκρεμισμένο και αυτό από χρόνια.

Κι' άσχετα αν κάποτε είχε πουληθεί, ένα κομμάτι του εαυτού μου είχε μείνει μαζί του από τότε, πριν 40 τόσα χρόνια, που φύγαμε όλοι μας, για άλλον τόπο με την απελευθέρωση απ' την γερμανική κατοχή.

Σκορπιέται έτσι ο εαυτός μου τήδε κακείσαι. Και τι

να πω αφού έτσι λέει ο παγκόσμιος νόμος, η πανάρχαια προσταγή.

Και έτσι όλα θα κατεδαφιστούν και κυρίως οι άνθρωποι. Θα καινούργιωθεί η πολύπαθη πατρίδα μας. Άνθρωποι, τόποι και σπίτια. Κασμάδες θα την εξολοθρεύσουν. Μπουλντόζες θα την φορτώσουν σε ανάληγτα φορτηγά. Θα πάρουν τα κατασπαραγμένα μέλη, τους ιστούς, τα νεύρα και τα κόκκαλα, νομίζοντας ότι είναι χώμα και πέτρες και θα πάνε να τα εναποθέσουν σε τόπους σκυθρωπούς, σε μέρη αφανή, όπου ποτέ κανείς πια δεν θα τα βρεί. Έτσι θα καινούργιωθεί ο τόπος μας, αλλά η ψυχή του, δηλαδή η ψυχή μας θα 'χει ταφεί κάτω από σωρούς χωμάτων για πάντα.

Ποιος μας είπε να δεθούμε τόσο με τα πράγματα; Θα 'χαμε κανέναν λόγο τώρα να παραπονεθούμε; Το αντίθετο μάλιστα, θα λέγαμε πως "να! η πατρίδα μας, έχει εκσυγχρονιστεί, ακολουθάει την εποχή της!" Χωρίς ψυχή, χωρίς μνήμη, χωρίς σημεία στηρίξεως, σ' ένα πέλαγο αγνωσίας. Χωρίς τίποτα απ' όπου να πιαστεί, ν' αρπαχτεί, να μην την παρασύρει έρμαιό του, ο κλύδων, και βυθιστεί στην Αβυσσο της ανυπαρξίας.

ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ - ΛΑΪΚΑ

ΤΟ ΠΆΛΚΟ

*Αξέχαστες βραδυές με αυθεντικά ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ - ΛΑΪΚΑ
τραγούδια όπως τον «παλιό καλό καιρό»...
με τον Στέλιο Βαμβακάρη την Μαριώ
και τους συνεργάτες τους.*

Πατησίων 72 (έναντι ΟΤΕ) Τηλ. 8225722